

Reactie van Water Natuurlijk op de voorgestelde Wet op de Politieke Partijen

Water Natuurlijk (verder: WN) is verheugd dat de reikwijdte van de nieuwe Wet ook de waterschappen omvat. Tot nu toe was de situatie dat WN in een financiële achterstandspositie verkeerde doordat WN niet deelnam aan Eerste of Tweede Kamerverkiezingen. Dat wordt met de introductie van de decentrale politieke partij recht gestreken, hoewel voor het goede begrip vastgesteld moet worden dat hier in de Wet partijen worden bedoeld die aan decentrale verkiezingen meedoen. WN heeft namelijk sinds zijn oprichting bij de introductie van het lijstenstelsel een landelijke dekking. WN is in alle waterschappen bestuurlijk vertegenwoordigd en in zetelaantal was WN tot 15 maart 2023 zelfs de grootste waterschapspartij en nu de op een na grootste.

WN kan zich in hoofdlijnen vinden in de antwoorden op de zeven vragen uit het IAK, het Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving. WN maakt hierbij graag gebruik van de mogelijkheid om commentaar te leveren, die wij hieronder puntsgewijs voorleggen.

(1) WN vindt de transparantie belangrijker dan de onafhankelijkheid

Wanneer er vanuit de basis een politieke partij wordt opgericht om een specifiek doel na te streven, dan hoeft de (on)afhankelijkheid geen probleem te zijn naarmate de transparantie groter is. Voorbeeld: als alle ijsverenigingen van Nederland een politieke partij oprichten om het voortbestaan van Thialf IJstadion te bepleiten en daarvoor mee willen doen aan de Gemeenteraadsverkiezingen, de Provinciale Statenverkiezingen en de Tweede Kamerverkiezingen, dan is het geen probleem als die politieke partij zijn bestuur samenstelt uit leden van die ijsverenigingen en dat de leden ervan de financiën bij elkaar brengen. Er kan immers ook voldoende draagvlak zijn bij de overige Nederlanders. Van belang is daarbij vooral dat men kan weten met wat voor partij men te doen heeft.

Gelukkig onderschrijft de Regering dit wanneer zij in de Memorie van Toelichting bij het wetsontwerp schrijft:

“Gezien de belangrijke positie van politieke partijen in de democratische rechtsstaat past terughoudendheid bij het reguleren daarvan en bij het toepassen van (anderszins) beperkende maatregelen. De vrijheid om naar eigen inzicht deel te nemen aan het politieke debat is vanzelfsprekend groot. Een gezonde democratie is gebaat bij een veelheid aan opvattingen en een vrij debat. Ook als het gaat om opvattingen die door gedeelten van de samenleving als onwenselijk worden gezien. Dat geldt niet alleen voor het individu, maar ook voor een collectief als een politieke partij. De positie van politieke partijen wordt dan ook gewaarborgd door fundamentele rechten als de vrijheid van vereniging, vrijheid van (politieke) meningsuiting en de vrije uitoefening van het actieve en passieve kiesrecht. Mede op basis van deze bijzondere positie en de in hoofdstuk 2 geschetste geschiedenis, heeft de wetgever zich altijd terughoudend opgesteld in het formuleren van bindende regels voor politieke partijen.”

en:

“De regering kiest hierbij expliciet voor transparantie. Voor de parlementaire democratie is het essentieel dat kiezers een vrije, goed geïnformeerde keus kunnen maken. Zoals hierboven betoogd spelen politieke partijen hierin een belangrijke rol. Daarmee is het ook noodzakelijk dat politieke partijen transparant zijn over hun organisatie, financiering en wijze van adverteren. Transparantie versterkt daarbij de weerbaarheid van politieke partijen, omdat het voorkomt dat partijen het slachtoffer worden van onwenselijke financiële beïnvloeding. De voorgestelde wettelijke kaders hebben dan ook niet als doel de onafhankelijke positie van politieke partijen in te perken, maar juist om die te versterken door hun wettelijke positie aan te passen aan actuele ontwikkelingen.”

(2) Financiële Transparantie, afdrachten en administratieve lasten

Zoals gesteld is transparantie belangrijk en daarbij inzicht in de mate waarin de politieke partij of vereniging afhankelijk is van financieel bijdragen en daarmee kwetsbaarheid voor eenzijdige beïnvloeding. Dan moet het echter wel zo zijn dat de daarbij gekozen drempels daarbij aansluiten. Onze constatering is dat de drempels erg laag worden gekozen voor decentrale partijen, waardoor veel meldingen moeten worden gedaan wat veel administratie/bureaucratie oproept en veel berichtenverkeer naar de Autoriteit. Wij denken eerder aan drempels die 5x zo hoog liggen. Als voorbeeld kan gelden de € 200 uit de artikelen 46, 49 en 54 die naar onze mening niet aansluit bij het risico dat de politieke organisatie afhankelijk/omkoopbaar van de geldgever wordt. Een drempelbedrag van € 1000 ligt meer voor de hand en sluit dan aan bij wat van de landelijke partijen wordt verwacht. WN ziet geen argument om bij decentrale partijen andere drempels te hanteren.

Verder wijzen we op het gegeven dat veel politieke partijen, waaronder WN, een zogeheten afdracht van bestuurders kennen, die veelal als donatie wordt gezien. Die wordt voorafgaand aan de bestuursperiode tussen partij en bestuurder afgesproken. Bij WN bedraagt deze 7% van de door het waterschap verstrekte beloning.

Allereerst is er de vraag of deze interne afdrachten (van vertegenwoordigende bestuurder naar vertegenwoordigde partij) als donatie in de zin van deze wet moet worden gezien. De wijze van betaling van deze afdrachten wordt bij WN in vergaande mate vrijgelaten. De ene bestuurder betaalt die in maandelijkse termijnen, de ander per kwartaal, de derde ineens per kalenderjaar en sommigen betalen zelfs 2 jaarbetalingen in 1 kalenderjaar. Dit geeft een onregelmatige stroom van in grootte wisselende ontvangsten. En daarmee een continue stroom van meldingen richting de Autoriteit. Dat komt het overzicht niet ten goede en geeft de vrijwilligers (onnodig) veel extra werk. Waar het kabinet altijd probeert administratieve lasten te beperken, lijkt deze Wet aan die aandacht te zijn ontsnapt.

(3) Erfenissen

Onduidelijk is of deze ook onder de vele bepalingen rond giften vallen. Wij zien ook hier geen reden waarom het maximum aan ontvangen giften bij decentrale politieke partijen lager zou moeten liggen dan bij landelijke politieke partijen.

(4) Subsidie ook voor decentrale en lokale politieke partijen en verenigingen

WN is blij met deze Wet waarin ook andere politieke groeperingen dan die in het Parlement vertegenwoordigd zijn; in aanmerking kunnen komen voor subsidie. Met het grote aantal groeperingen dat in onze tijd meedoet aan verkiezingen zou het

kunnen zijn dat de subsidies erg mager worden. Daarbij is door de gekozen systematiek (verdeling van vaste bedragen over een wisselend aantal partijen) ook sprake van flinke onzekerheid over het te verwachten bedrag. Dat maakt het moeilijk om solide begrotingen te maken. Wij dringen erop aan dat, wanneer er eenmaal beoordeling heeft plaatsgevonden van subsidieaanvragen, de daarmee corresponderende subsidies meerjarig (in ieder geval voor de bestuursperiode) beschikbaar zijn.

(5) Evaluatie en zorg over de continuïteit

We onderschrijven het belang van evaluatie om bijvoorbeeld de door ons aangedragen punten na een paar jaar te evalueren.

De commissie-Veling constateerde dat lokaal en regionaal opererende partijen vandaag de dag een belangrijk onderdeel van het politieke landschap zijn en bij de subsidie-financiering van politieke partijen moesten worden betrokken. Het ligt dan ook niet voor de hand om waar deze partijen nu wel bij de mogelijkheid tot aanvragen van subsidie zijn betrokken, daar na 3 jaar weer een eind aan te maken. WN vraagt in deze om continuïteit zodat vanaf de inwerkingtreding van de Wet er ook voor decentrale partijen een helder perspectief is.

(6) Voorlichting

Er wordt nogal wat gevraagd van groeperingen die soms nog maar net opgericht zijn. Ook zijn politieke partijen voor een flink deel afhankelijk van vrijwilligers. Het zou goed zijn als hetgeen vanaf heden vanuit de Wet en de uitvoeringsregelingen wordt gevraagd op handzame factsheets wordt uitgelegd.

Met vriendelijke groet,

Peter Snoeren

Voorzitter Water Natuurlijk